

„Brus“ izhaja 5. in 20. dan vsacega meseca. — Cena za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld., za četrta leta 1 gld.
Posamične številke po 20 kr. — Inserati računijo se po 4 kr. petit-vrsta.

Berti osameli.

Sebični svet je roži slab vrtnar,
Le duha jo, — če usahne, kaj mu mar!
Kot bujna roža bujno si cvetela,
Sadu zdaj ni, pa tudi cvetja ni . . .
Zato oko otožno solzo mi rosi,
Ko spet Te gledam, Berta osamela.

Zdaj Ti srce lédeno več ne koprni.
Umira lice blede in medli: —
Ljubezen bila Ti le britko je trpljenje.
Oh, večkrat solze Ti oči kale,
Spominjajoč na prazne nade se, željé,
Ki jih rodilo prejšnje je življenje.

Kako pa češ, da kdaj bi srečna bila,
Da bi komu se trajno prikupila,
Če želj nemirnega srca ne znaš krotiti?!
Preburnih dnij, presladkih bolečin
Ostal samo otožen bo spomin,
Ker ne umés s strastmi se prav boriti.

Prostoslav P.

V koši v Pariz.

Spisal Vinko Lapajne.

Prvo, kar je izustil Anže zbudivši se, je bilo: „Kje dobim sedaj drugo ženo?“ — „Bodi brez skrbi, dejal sem mu, v Parizu je dovolj žensk in jedna se bo že dobila, ki se ne bode sramovala vzeti Anžéta Kafóla iz Šebrelj“. — „Kje pa jo dobim?“ prašal je nestrpno. — „Jako jednostavno. Greva v kako pisarno ali bureaux, kjer so ženske razstavljene in tam si lahko izbereš žensko po svojem ukusu — nedolžno, bogato — (če te bo hotela), zapeljano i. t. d. Toda do tija imaš še dovolj časa; glavna reč je, da si ogledava prej razstavo in druge znamenitosti. Najprvo pogledati morava Eifflov stolp.“

Zajahal sem torej koš in šla sva na Martinovo polje, kjer stoji velikan. Stolpa ne bodem opisaval, ker je vsakdo bral o njem v časnikih, toda tega ne morem zamolčati, da je Anžé, zagledavši stolp — okamenel začudenja. Dolgo sem moral nategovati njegovi ušesi, da sem ga spravil iz kamenele letargije. Prostor, kjer je Anžé okamenel, zaznamoval sem s križem, narejenim iz vitre košove.

Vsakdo ogleda si lahko prostor kjer je Anžé okamenel. Načuditi se ni mogel, kako so mogli stolp po koncu vzdigniti. Podučil sem ga, da so najprvo stolp sestavili z železnih kosov in potem s stroji vzdignili jednako kakor v nas „maj“. „No, so pa „kumštni“ pristavil je po dolgem premišljevanji.

Pri vходу v stolp hotel sem plačati dve vstopnici, toda Anžé me je takoj dregnul zašepetaje mi v uho, da ne treba plačati dveh vstopnic, ker me on nese itak v koši. To bi bilo sicer jako logično, toda blagajniku nesem mogel ubiti tega v glavo. Plačal sem dve vstopnici. Potegnili so naju s „ascenseurjem“ v prvo nadstropje. V prvem nadstropji je restavracija. Čeravno me je bila Anžétova vinska požrežnost pripravila večkrat v zadrego in sem mu mnogokrat prepovedal upijati se, upijani se je bil vender na stolpu, ko sem ga bil oštel, dejal je: „To bi pa vender bilo škoda, ko bi se jaz jedenkrat v življenji na tako visokem stolpu ne upijani. To je moja

najvišja opica“. Toda njegova pijanost imela je slabe nasledke. Gredé po stopnicah s stolpa nizdolu, spodtaknil se je bil Anžé in — ležala sva ob vznožji stolpa. Razven nekaj prask ni bilo nič hudega, čeravno sva padla 60 metrov visoko. Iz tega slučaja vidi se, kako solidno je zidan stolp.

Zvečer bil je stolp električno razsvetljen. Anžé ni mogel načuditi se svetlobi električne luči. „Ko bi mogel prinesiti jedno svetilko „za kolače“ domov,“ dejal je poželjivo, gledé svetilko. Pa si kupi jedno, odvrnil sem mu. „Bode pa li doma tudi gorela?“ prašal je dalje. — „Tako svetlo baš ne, ker nimaš, umotvorov in dinamit — strojev (po nemški: Motor und Dynamo-Maschine) toda doma vtekneš lahko v svetilko — lojevo svečo. Da imaš le svetilko, to je glavna reč. Ako pa hočeš, da bode ravno tako svetlo gorela, vtekni 200—300 lojevih sveč notri in prižgi — imaš isti efekt in ceneje.“ — Anžé je bil zadovoljen z mojim razpravljanjem. V razstavi je tudi upeljava, da jezdijo ljudje po ceni na oslih. Od daleč videl sem jezditu jednega na omenjeni zverini.

„Anžé, sorodnike imaš v Parizu,“ dejal sem.

„Nisem nobenega videl do sedaj“, odvrnil mi je. —

„No le poglej tam, tam ide jeden in celo noseč je. —

„Vi ste pa res „žleht“, dejal je Anžé. — — — —

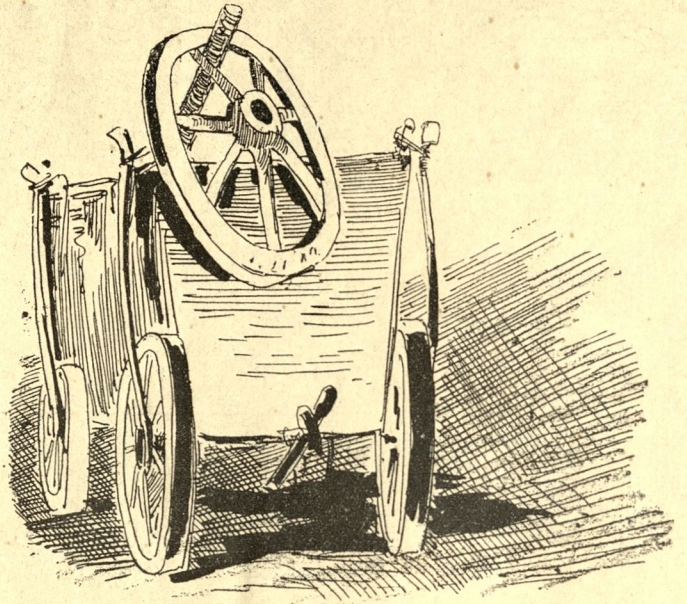
Danes namenil sem si ogledati razstavo. Zunaj dežuje kakor bi iz škafov zlival, toda to naju ne moti — saj imava koš. In prav praktičen je koš v deževnem vremenu; oba sva nateknila koš čez glavo in šla proti Martinovemu polju — prvič, da me Anžé ni nosil. Razstava leži ob nabrežji Seine. Ma mostu reke Seine zgubil je neki gospod listnico. Anžé jo je bil takoj pograbil rekoč „Seine oder nicht Seine — moja je.“ Ko sem mu predbacival, da se to ne ujema z njegovo Šebreljsko pobožnostjo, dal je listnico nazaj.

Prišedši v razstavo, ogledala sva si najprvo razstavo človeških stanovanj. Kakor je vsakemu znano, imamo v zgodovini tri dōbe: prazgodovinsko, zgodovinsko in pozgodovinsko. Istotako stanovali so ljudje v vsaki dobi drugače. V prvi dobi stanovali so ljudje pod milim nebom. Oddelek te dobe je kaj lepo razstavljen. Nebo je bilo kaj dobro zadeto, ako ravno radi deževnega vremena ni bilo milo. Stanovanje je bilo tedaj jako po ceni; noben davčni eksekutor ni mogel zarubiti stanovanja. To dobo imenujemo: dobo prostosti. V drugi dobi stanovali so ljudje že po luknjah in pečinah; radi tega imenujemo tudi to dobo zaprta ali kamenita. Tretja doba je sedanja, ki združuje obe dobi. Hiše so kamnite (doba II) in ako hišniku prodajo hišo, stanovati more lahko po dobi I ali II.

Pred vsako razstavljenjo hišo je tudi vrt. Najbolj ugajal je Anžetu vrt indijske hiše, ker so rasli dateljni na vrtu in pomeranče na palmah. Stopila sva na vrt, da bi si nabasala žepe dateljnov. To je bilo tudi lahko, ker sem stopil v koš in bil tako višje od tal. Jedva sem začel dateljne nabirati, ko prisopiha policaj. Anže je takoj slutil nevarnost, ter jo z menoj popihal. Skoro gotovo bi bil Anže pete odnesel, da nesem bil pretežek; to je bila tudi moja nesreča, kajti najedenkrat udere se dno koša in — štrbunk! ležal sem na cesti v blatu. Policaj me je pobral in odvedel na policijo, kjer sem vsled svojega eksotičnega poželjenja do dateljev sedel 24 ur. Anžé je bil prišel srečno domov. Novo dno koša stalo me je jeden frank. Anžé je kupil danes srečko razstavne loterije. Radoveden sem, bode — li kaj zadel. Mogoče! Osli imajo srečo. Vederemo!

(Dalje prih.)

Kako si nekateri gospodje še vedno mislijo ravnopravnost.

Tri bele vrane.

I.

V pomladi razveseljuje naše oko in srce vsa prebujena narava s svojim zelenjem in cvetjem, a naše uho prijetno zabava milo petje drobnih ptic po senčnatih gozdih in vrtih. Tudi nas so letošnjo pomlad posebno razveselile tri ptice, katere sicer niso nič kaj priljubljene, a vendar kadar svojemu perju barvo izpremené, takrat jih radi vidimo, ker tudi njihovi glasovi našemu sluhu vse drugače doné, kakor njihovih navadnih sivočrnih sestric. Bile so to namreč tri bele vrane, ki so priletele k nam v podobi treh člankov v „človenci“, kateri so pa na naš mlin napeljali toliko vode, da bi bilo zares škoda, ako bi ne namleli nekoliko stotov bele pšenične moke za našo pošteno in pravično reč.

Prva taka bela vrana je prihitela v Ljubljano že takrat, ko je sv. Gregor opominjal našega kmetiča, da je treba pripraviti plug in brano za novo setev. Usela se je na okno znane palače, od koder izvira v novejšem času vse naše zlo, ter je zapela to-le milotožno pesem: „Ali veste, kakošen hasek donaša katoliški cerkvi po slovenskih deželah tisto pretirano latinsko-cecilijansko petje? Če morda ne veste, ali ako se nalašč delate gluhe in slepe, tak Vam pa jaz povem: Jedino ta, da se zdaj hitro širi tisto grdo „klafarsko petje“, kakor še nikdar poprej. In temu se ni kar nič čuditi; kajti poprej se je naučila mladina obojega spola, posebno pa dekleta, v cerkvi od cerkvenih pevk, pobožnih pesmij katere so se potem prepevale doma in na polji, pri žalostnih in veselih prilikah, a zdaj se jih nerazumno latinsko petje ne more prijeti, zato je poseglo kar vse od kraja po „klafarskih“. Tako daleč je že prišlo, da se je morala slovenska cerkvena pesem umakniti k podružnicam. Tukaj se še smejo zbrati pevke iz Riharjeve dobe, in potem romarji iz devetih farâ na okrog doma pravijo, kako milo so prepevale pevke pri sv. Neži na sv. Kumu stare pesmi, a naše sedanje domače pevke ne znajo nič več tako lepo peti, kakor nekdanje. Da, še celó pri mrličih so „klafarske“ izpodrinile poprejšnje pobožne pesmi.“

Tako nekako se je glasila melodija te nenavadne ptice, in kar je pela, tisto je moralo biti resnično, ker

ugovarjati si ni upal niti jezični „Rimo-katolik“. Tudi mi podpišemo vsako besedo, ker pogosto smo že čuli v veselih družbah iz sedanjega cerkvenega petja norce briti, in radi bi bili o tej važnej zadevi kaj pisali, a opustili smo to, dobro vedoč, da bi se bilo v nasprotnem taboru na vsej črti zakričalo: Glejte jih, že spet vero motijo! „Slovenec“ pa menda vendar vere ne moti, zato nas je v njem tista odkritosrčna in možata beseda prav zelo razveselila, ker v njej vidimo dobro znamenje, da se je jelo gospodom počasi daniti, kam so jo zavozili s svojim ekstremom. Tukaj se zopet vidi, kako težavna in dolga je pot do resnice in pravice, osobito tam, kjer se resnici in pravici stavijo umetne ovire. Nadalje je iz tega razvidno, kako nedosledno in nelogično je delovanje gospodov, ki imajo v tej zadevi odločilno besedo. Kajti beseda in dejanje se ne ujemata. Tukaj imate dva dokaza:

Na leci silno gromite proti pohujšljivim „klafarskim pesmim“, a na koru ukazujete svojim organistom in pevkam peti v starem, tujem jeziku, katerega ne razumejo niti pevke niti poslušalci. Kako more tako cerkveno petje izpodrivati „klafarske pesmi“, nad katerimi se po pravici hudujete?

Na leci učite, da je naša molitev samo takrat Bogu všeč, kadar ga molimo z duhom in srcem, a tista molitev, ki je samo na ustnicah, mu je zoprna. Ker je pa cerkveno petje samo drugačna oblika navadne molitve, zakaj torej silite naše mile slovenske pevke, da morajo na koru Boga moliti samo s svojimi čistimi grli in rožnatimi ustnicami? Kajti z duhom in srcem revice svojega stvarnika tudi pri najboljši volji ne morejo moliti, ker ne umejo v pesmih niti besedice; vsaj niso študirale latinskih šol in lemenata.

To nespametno početje nam pa zopet kaže, kaka uboga para je naš mili slovenski jezik. Kjer imajo Nemci in Lahi v naših pokrajinah oblast, tam ga mečejo iz šol in uradov, a novodobni Vihingi zapodili so ga — menda v posmeh (Tisočletnici Ciril-Metodovi) — še iz farnih cerkev k podružnicam gor na najvišje verhunce!

Ko je bil nepozabni Slavjanskij s svojim izbornim korom zapel tudi dve cerkveni pesmi, kakeršne se pojó v pravoslavnej cerkvi, takrat je „Slovenec“ — kojemu se vnetost za pravoslavno cerkev gotovo ne more očitati — globoko vzdihnil, pišoč: „Tako petje je zares prava molitev!“ Gospodje, roko na srce! ali si o našem sedanjem cerkvenem petji upate izreči tako laskavo kritiko? Ker pa tega ne morete storiti, zato posnemajte Slavjanskega, ker on Vam je izvrstno dokazal, da se da izborna koralno peti tudi v slovanskem jeziku! Glejte, tu Vam leži še ogromna ledina, te se lotite, to preorjite, a za trud boste želi boljši in obilnejši sad, nego da iščete v potu svojega obraza po vseh kotih slovenskih brezvercev!

II.

Druga nenavadna ptica je priletela v naše mesto velike srede večer, pohitela je nemudoma v „Katoliško tiskarno“, zgrabila tam s kljunom več izvodov „Slovenca“ tega dneva, v katerem je stal baš iskreno pisan članek o „Družbi sv. Cirila in Metoda“, raznesla ga je urnih kril po oknih bogatih kapelanov, ki so baš tiste dni v podobi debelih bankovcev darove donašali svojemu novodobnemu zlatemu teletu, beri: „Katoliško politično društvo“, ter je zraven na vsakem oknu glasno zapela: „Bogati gospod, tu notri čitajte, kako se godi slovenskemu učencu katoliških starišev tam, kjer odločujeta pri šolstvu Nemeč in Lah! Zakaj ne postanete, ker ste

tako imoviti, pokrovitelj versko-šolske družbe sv. Cirila in Metoda?“

Da, šalo na stran! Dotični članek je bil zares pisan tako navdušeno in prepričevalno o veliki potrebi in obilni koristi omenjene družbe, da bi se jej bil jaz, ako bi bil bogat, odzval takoj z jednim tisočakom za „pirhe“. Ta izborni članek je blaga duša, ki se ni dala iz Gorice okužiti, napisala brezdvomno pod utisom, kojega je nanj napravilo čudno početje njegovih zbeganih stanovskih tovarišev, ki so se v novo politično društvo tako za te lebali, da niso videli ničesar drugzega. Vrli člankar si je gotovo mislil: „Za Boga, kaj bode ostalo pa za „Družbo sv. Cirila in Metoda“, ako boste blagajnico novega društva, koje je osnovala baje samo „sitnost“ mojega tovariša, mašili kar z debelimi bankovci!“

Svetujemo, da si ta izvrstni članek pod steklo de-nejo vsi naši premožni ljudje, bodisi duhovskega ali posvetnega stanu. In kadar bode koga skušnjava obhajala, poslati darilo „Katoliško političnemu društvu“, takrat naj ga še jedenkrat prebere, in prepričani smo, da se bode adresa nehoté spremenila na „Družbo sv. Cirila in Metoda“.

Kako je moralo blago srce spretnega pisatelja še le potem boleti, ko je videl, kaj se s tistim denarjem počne, ki bi bil sicer morda došel šolski družbi v pomoč, kako so se zanj najeli delomrzni agitatorji, ki so, pijani ko muhe, nadlegovali mirne ljudi po gostilnah in kavarnah z raznimi psovkami; kako so se zanj kovali, tiskali in brezplačno raznašali ostudni napadi posebno na dva odlična odbornika „Družbe sv. Cirila in Metoda“, ki se ne strašita niti izdatnih stroškov niti najdaljše poti, kadar velja kaj storiti v prosep te prepotrebne družbe!

Še jeden dober svét imamo pri rokah: Ker je odbor novega političnega društva izvestno že uvidel, da je letos za „šturm“ na Rim že prepozno, ker bi bilo doli našim ljudem prevroče; ker je to sploh tako kočljivo vprašanje, da se ga celó ni upal lotiti sam Bismark, dasiravno se mu je s pošiljatvijo Kristovega reda namignilo; ker ste nadalje tudi videli, da ima minister Gauč za Vaše resolucije in prošnje za „mežnarsko šolo“ — v koji bi imel postati 24letni kapelan vodja, a 60letni skušeni učitelj pa njegov ponižni sluga — samo ironičen posmeh, — vsled vseh teh in še drugih razlogov tedaj svetujemo, da naj pri prvi odborovi seji kdo ustane in reče: „Dosti smo se pehali in potili, pa skoro ničesar nismo opravili, radi tega je najbolj pametno, kar moremo storiti, da naše društvo razpustimo, a denar, kolikor ga je ostalo našim žejnim agitatorjem, pošljimo „Družbi sv. Cirila in Metoda“, saj njene šole so menda vendar zadosti verske.“

Samo par stotakov pustite v blagajnici društvenemu osnovatelju g. Kalanu, ker se mu je zopet ponudila lepa prilika za novo sliko in ž njo za novo prikupljenje. Kakor je poizvedel „Wochenblatt“ se je ta gospodek s tisto ponesrečeno sliko, namenjeno v Dijakovar, hotel samo prikupiti svojemu prevzvišenemu pokrovitelju, kateri baje gleda svojega tovariša tam doli s takim očesom, kakor nekdanj Vihing sv. Metoda. A z novo sliko se lahko prihlini svojemu mojstru tam ob Soči. Tega je doletelo namreč te dni izredno odlikovanje: „Deutsche Wacht“ in „Wochenblatt“ kličeta na ves glas: „Hoch! Dr. Mahnič! (Similis simili gaudet)“, zato ker v svojem „Rimo-katoliku“ kliče zopet policijo na pomoč zoper vrlega pesnika, g. Aškerca. Ker mu pa to vedno klicanje po policiji zoper národna društva in slovenske pesnike za plačilo donese izvestno mitro, zato naj zanj naroči njegov verni učenc tako-le sliko:

Dr. Mažnič naj v škofovskem ornatu ošabno pokonci stoji, na škofovsko palico naj se obesijo tiste znane škarjice, s kojimi novi prorok ženskam jezike reže, na to palico naj se tudi prilepi seznam z rdečimi napisi vseh onih narodnih društev in slovenskih pesnikov, ki se morajo s pomočjo policije uničiti, a pred knežjo milostjo naj ponižno klečita vsak s *kudilnico v roci urednika „Deutsche Wacht“ in „Wochenblatta“*. (Za dolge in rdeče nosove teh dveh ne pozabiti obilo bakrene barve.) To prekrasno sliko naj g. Kalan nese z deputacijo tja v Gorico in ž njo se bode tako močno prikupil, da mu kanonikat ne uide. Če mu v Ljubljani izpodleti, kar pa skoraj ni mogoče, ga dobó pa tam, kjer bode imel oblast škof in spe na tej novejši sliki. Da, da: Providentia est mater . . . „časti in masti“, kakor uči Vaš novi prorok. Posnemajte ga, gospodine mladi!

III.

Tretja ptica redke prikazni je priletela v belo Ljubljano dne 17. maja „Izpod snežnikov“. Najprvo je prav gorko oštela našo stranko, a pozneje je po krivici prizadete udarce popihljala s svojim nežnim perjem, da nas niso kar nič več skleli. Opravivši delo v Ljubljani je brzih perot sfrčala v Gorico. Tu je loputnila z močnim kljunom na neko okno, da je znanemu zelotu, pisavšemu baš ovadno pismo na policijo zoper pesnika Aškerca, kar omazano pero iz roke odletelo. Zdaj mu je začela za njegovo prokletu delo peti te le prav zaslužene levite: „Kaj dlako cepiš in iščeš v narodnih društvih kaj izdajskega? Vesel bodi, da še nekaj narodnjakov imamo, kajti časi so resni! Ob vseh naših mejah, razun hrvatske, preži sovražnik na nas, in to še v takih krogih, s katerimi „nekateri“ simpatizujejo, namreč nemško-konservativnih (kdor je skusil in videl, pa vé), in zdaj bi bil čas, narodno idejo preganjati? To se pravi, sovražnikom vrata trdnjave odpirati!

Politikuje naj le praktičen mož, ne pa razmišljevalec in preiskovalec!“

Poklicavši zelotu v spomin, po ovaduštvu opešani, še Izveličarjeve besede: „Ne sodite, da ne boste sojeni!“ — je zletela zopet pod snežnike, kjer se mirnejše živi, nego v teh dveh mestih, v kojih zelotovi tovariši najbolj zdražbo delajo.

Živio, čestiti g. Illyricus! to so možate besede ob jednajsti uri. Iz teh in družih Vaših „Različnih mislij“ logično sklepamo, da Vi pripadate pravo za pravo k naši stranki, ker imate v svojem idealnem srci skrite jednake težnje kakor mi. Vi pišete: „Nam Slovencem bi bilo treba celih možakov, takih, ki poznajo politični položaj in nevarnosti, ki nas obdajajo od vseh strani; vseh pravih slovenskih možakov, ki dalje vidijo, ko do Šiške; oni naj preudarjajo naš revni stan in dvomljivost naše bodočnosti.“ Nadalje pišete: „Ali bi ne bilo možato, poganjati se za združenje slovenskih pokrajin s Hrvatsko, Dalmacijo in Bosnijo ter tako osigurati obstanek našega naroda v okviru avstrijskih mej in s tem z jednim udarcem posekati glave nemškutariji in lahonstvu in vsem zlom, ki nas stiskajo.“ Na drugem kraju kličete: „Čas pa je tudi, da se v razgovor spustimo z narodnimi Hrvati. Mi ne moremo biti brez njih, oni ne brez nas. Le slovensko hrvatska trdna zveza in vzajemnost dala bo Avstriji drugo lice.“ A za tem zopet: „Priporočam Slovencem za danes le-te reči: eneržijo, požrtvovalnost, delavnost, dobro gospodarstvo in skrb za čast našega naroda. Ako imamo te lastnosti, ni se nam nasprotnikov nič bati.“

Glejte, vrli Illyricus! to je ja do pičice naš program. In baš radi tega, ker delujemo neumorno za to, da bi ta program dobil kosti in meso — se je začela po najetih, žal, celó slovenskih pisunih, klicati križarska vojska zoper nas. Ustanovilo se je „Katol.-polit. društvo“ jedino v ta namen, da bi izbacnilo iz vseh zastopov može, ki odločno in brez ozira na kako zamero zastopajo ta program. Da bi pa svoj namen ložje dosegli, vzeli so v roke ceno orožje: Oklicali so nas verne sinove slovenskih mater pri nevedni množici za brezverce in nekatolike!

Ker živite pod snežniki, zato morda ne veste istinitega sedanjega programa Vaše stranke. Tak le je: Naš komaj malo probujení narod zazibati v smrtno spanje pred 1848. letom. Zato se je narodnost oklicala za malikovanje, narodna društva za veleizdajska, slovenski pesniki za vredne ječe v Gradiški, da bi jim Goriški zelot ložje korenček bratovske ljubezni strgal. Bog varuj, pogledati čez mejo Šiške; zato ni več črhni besedice o „Sloveniji“, kaj še le v Vašej Jugoslaviji, ker tako je nasvetoval naš „resni politik“ na Dunaji, ki se grozno boji nekje velike zamére. Po zborih vsemu prikimati, da se le ne moti spanje kakemu visokemu gospodu. Kdor pa slepo ne podpiše tega programa: Anathema sit!

In kakšen hasek se pričakuje za naš narod po izpeljavi tega programa? Kaj je narod! Prvi, ki je to luliko med pšenico zasejal, pričakuje kardinalskega klobuka, zato je že lani ministru opisal naš jezik ko pravo kolobocijo, ki se žlobudra bajè v daljavi vsakih dveh ur drugače, dasiravno je par mesecev poprej v „Pastirskem listu“ javkal in tožil, da se krivi nauki — narodna prebujenost — širijo po deželi „v zapeljivo lepem jeziku“ (Ipsissima verba!) Od njega najeti pisuni pa: ta mitro, drugi kanonikat, tretji dobro faro, četrti mastno službo v ministerstvu, i. t. d. Verujte mi, gospod Illyricus, vera ima pri vsem tem samo opravilo peska v oči nevedni množici. — In glejte ostudne igre! Zato, da bi nekateri, ki so vse nam in Vam svete ideale vrgli med staro šaro ložje dosegli svoj sebični namen — zato naj se mi vsi drugi zavedni rodoljubje duhovskega in svetnega stanu, ki smo bili še nedavno najboljši prijatelji, med seboj lasamo, pulimo in grdo gledamo v glasni posmeh našim dušmanom, ki dobro vedó, da bode nasledek temu prepiru gotova propast našega naroda!

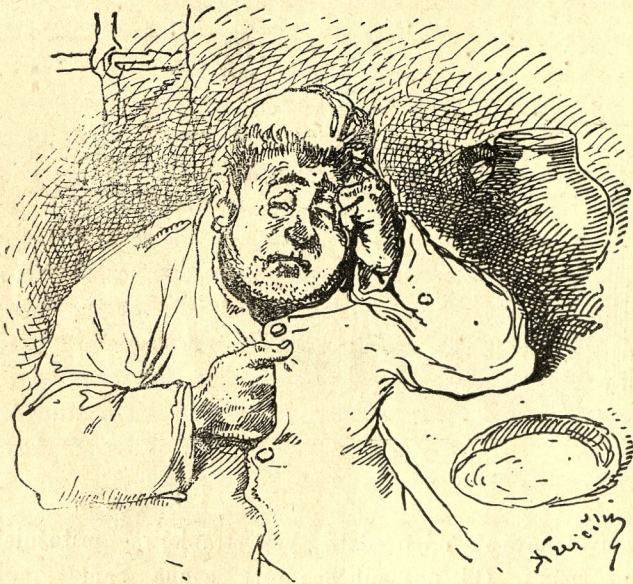
Da je temu v resnici tako, vidite iz lastne skušnje. Sklepaje svoje lepe „Različne misli“ ste pristavili: „Gospod urednik, jaz sem govoril, zdaj pa Vi govorite. In g. urednik „Slovenca“ je pripomnil: „Resna stvar potrebuje časa.“ Ví ne veste v kako zadrego ste ga s tem spravili. Že radi tega, da je Vaše misli dal tiskati, so ga poklicali najbrže v palačo: ad verbum! Zato zaman čakate odgovora. Gospod na uho Vam povem: Saj ne sme pisati o „Sloveniji“, kamo še li o Vašej Jugoslaviji! Slovenijo bodo ti „resni politiki“ ustanovili takrat, kadar jo bodo po taborih burno zahtevali germanizirani Slovenci in nemški kolonisti „Südmarke“.

Taka je v tem momentu situacija naše male in velike politike. Mislečemu rodoljubu poka srce in se krči pest. Obupati bi bilo nad narodovo bodočnostjo, ako bi nas ne tolašila misel, da je tacih Ilirov še lepo število med Vašim čestitim stanom; samo pogumno povejte vselej resnico, kakor zadnjič, in kukavice bodo kmalu utihnile!

Srčno Vas pozdravlja:

etiam Illyricus!

Izidorja Muzloviča premišljevanja.

Žalostno, a resnično je, da se nekatera vprašanja v nas Slovencih kar ne ganejo, ali da se razmeroma veliko prepočasno pomikajo naprej. Mej drugim ima *višja dekliška šola v Ljubljani* to nezasluženo usodo. Drugod bi bili za darilo, kakeršno nam je poklonil naš mecen Gorup, do komolca zahvalni, v nas pa se stvar zavlačuje in višje dekliške šole ni, pa je ni, dasi bi nam bila tako potrebna, kakor oči v glavi.

Jednako godi se z deželnim gledališčem. Koliko napora je bilo treba, da so se pridobili nekateri nasprotujoči deželni poslanci za to uprašanje! In sedaj, ko hoče dežela zgraditi gledališče, od katerega bi mesto imelo največ koristi, pa zastopniki mesta Ljubljanskega nasprotujejo, nekateri celo s tacimi ugovori, ki živo spominjajo na znanega „Bezirksbergerja“. Duh negacije je nekaternike tako prevzel, da ne uvidijo, kako neobhodno potrebno nam je gledališče ne le z ozirom na mesto, ampak tudi z ozirom na mlado našo dramatiko, katera v sedanjem svojem začasnem zavetišči uspevati ne more.

Zakaj tako nasprotstvo? Moj prijatelj tudi, da zató, ker so klerikalni gospodje izborni glumači in jim je ne ljuba celó konkurenca na gledališkem odru. Trditev ta je zelo hudomušna, a tudi resnici podobna, ker sam gledam, kako nekateri gospodje vrše razne svoje vloge.

Kakor so me ti dogodki žalostili, tako sem se razveselil, dobivši v roke „Slovenca“ z dne 29. maja, v katerem kapelan Žitnik krtači znanega Lienbacherja, pismo: „Kakor je znani Lienbacher že od nekdaj čudak, tako čudno je tudi sedanje njegovo postopanje. V Solnogradu je osnoval *volitveni odbor*, ki je „*konservativen pa ne klerikalen*“. *Radovedni smo, koliko kalinov bode vjel na to suho limanico*“.

Tako piše „Slovenec“, ki se je še nedavno naslova „klerikalen“ branil, kakor peklenšček blagoslovljene vode in na vse pretege potegoval se za svojo konservativnost. Takrat bila je vsa njegova stranka le *konservativna*, sedaj pa imenuje vsacega *kalina*, kdor bi se usel na *konservativne limanice*. To je vender tako hiter preobrat, da res ne vem, ali ga je zakrivil slab spomin ali pa kaka druga nezgoda v „Slovenčevem“ uredništvu in „katoliškem političkem društvu“. Vsekakor pa je znamenito, da so po omenjenih besedah vsi člani, ki so kot „*konservativci*“ pristopili temu društvu, zmatrajo za *kaline*.

To je lep poklon in gospodje člani ga smejo biti veseli. Sicer je pa „Katoliško-politiško društvo“ obogatelo za imenitnega člana. Pristopil mu je namreč tudi

profesor Šuklje. Nad tem jednim spokorjencem mora biti večje veselje, nego nad 99 pravičnejši, ki pokore ne potrebujejo. In s tem bodi za danes dovolj.

Skupil jo je.

Nekoč pride na Jesenice tujec Nemeč, kateri je druge nemške tujce v tem posnemal, da je sedeč v gostilni grozno zabavljal o razmerah na Kranjskem. Slučajno v istej gostilni sedečemu potniku — Čehu je to zabavljanje že presedalo in premišljevatni je začel, kako bi tega oholega tujca splačal.

Pa dobro jo je pogodil. Ko se je tujec napotil na kolodvor, sledi mu tudi Čeh: in ko Nemeč ustopi v kupej, pošlje mu Čeh po železniškem slugi pred odhodom vlaka listek z nastopnimi vrsticami:

Assling liegt am Savestrand,
Am Rhein liegt Ober-Wesel,
Zum Bessermachen gehört Verstand, —
Kritisiren kann jeder Esel.

Na poljedelski in gozdarski razstavi na Dunaji

zgradili so naši kapelani od orehovitih lupin in žabjih dlak poseben, jako krasen paviljon, v katerem so razstavili:

a) Uredništvo „Slovenca“:

- 1.) Načrt in fotografije mesta „Brabançonne“ z natančnim popisom.
- 2.) Slovenska berila za meščanske šole.
- 3.) Pet loncev „*mnogolične jednoličnosti*“.
- 4.) Dva koša „*raznovrstne enakomernosti*“.
- 5.) Deset snopov „*šepetih žarkov*“.

b) Kapelan Kalan:

- 1.) Železnico, ki jo je zgradil in v prometu imel že 1805. l.
- 2.) Netopirja s kljuni.
- 3.) Dihurjevo gnezdo.
- 4.) Vse akte svoje pravde proti „Brusu“.
- 5.) Zemljevid, na katerem se vidi in čuje, kako Savinja preko Gornjegrada in mimo Šent Jurija teče.

Drobiž.

Bolnica: Ah, gospod doktor, vi mi morate kaj zapisati.

Doktor: Vam, milostna gospa, treba samo miru. Vi imate razdražene živce.

Bolnica: Bog varuj, poglejte samo moj jezik . . .

Doktor: Baš vaš jezik potrebuje miru.

V nekem lokalnem listu bil je inserat: „Prodajam vso svojo zalogo in dajem blago pod ceno“.

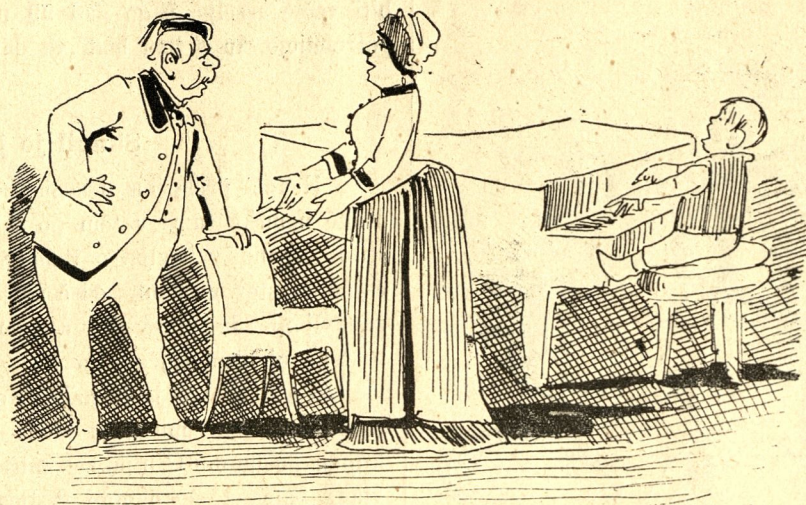
„To ni mogoče, da bi pod ceno prodajal,“ opazil je nekdo.

„Zakaj pa ne?“

„Zató, ker on za to blago še ni niti krajcarja plačal“.

Upnik: Gospodine, kadar koli vas pridem terjat, vselej pravite, da nimate denarja. A denarja pa imate, da pijete in plačujete toliko šampanjca?

Dolžnik: Kdo vam je pa to v glavo utepel, da kadar pijem, tudi plačam?

„Nemorem si pomagati milostna gospa, moram vam stanovanje odpovedati. Vse stranke se pritožujejo zaradi vednega igranja na klaviru.“ — „Prosim, to je samo zmeta. Od nas nihče igrati ne zna. Samo tam-le Pepček za svojo zabavo malo po glasoviru tolče, to pa se ne pravi igrati.“

Praskarjev Jarni.

(Zvé se, kakó in kje je „krekodile“ videl, in kakó se je bril.)

(Konec.)

Pa, da vam povem kako je bilo s krekodilem. Grem, proti Sezani, po tisti dolgi cesti, kar se ti za kaka dva streljaja pred menoj zakadi. Ustavim se, zažgem tobak, gledam, ne rečem ničesar, — strah me ni bilo tega ne, saj je bil dan krog in krog mene, — sedem na cestni kamen, — pa čakam. Kar se ti prikadi naravnost proti meni, — osem komendijantov je bilo (kakor sem potlej zvedel) še zdaj vem, na vsaki strani štirje. Pa ti sprednja dva držita motvoz, a na njem bil je privezan „krekodil“. —

„Pa kako veš, da je bil krekodil?“ primetne Brburjev.

„Kaj jaz nevedel, — mojdúhaj?! kriči srdit Jarni, mari misliš, da sem molčal ko pil, kali? H komendijantu stopim, prašam po imenu zveri — pa mi pové . . .“

„No, saj ti verujemo,“ hihitajo vsi, „pa vendar kakšen je bil, a?“

„Saj vam pravim, poslušajte; zverina bila je „punta“, v zadnjem „tali“ podrta, a v sprednjem „speščená“, — to se pravi v sprednjih nogah visoka, v zadnjih nizka, vsakako pa odprta v „stopnji“ in ogarati si kolén nikakor ni mogla . . .“

„Nu, a drugih posebnostij ni imela? prašajo vsi jednoglasno, in oči bile so jim stisnene in ustna napeta vsled zadržanega smehú. „Kdo pravi da ne“ huduje se Praskar; berdja bila je prav take dlake kakor zajec, a bulilo je v mé kakor sama živa spaka“

Vsi trije vdarijo glasen grohot z opomnjo, da se ne smejejo njemu, ampak kar tako, pa je; in vprašam, kje je takóv Tomaž, da ne bi verjel točnemu popisu tuje živali?

Krčmar Tone prinese še parkrat ukazane pijače možem, z opomnjo naj hitro izpijejo, ker bliža se polnoči, in čas je vsakemu krščanu leči. —

Jarneju vdari pijača v glavo ter ga omami. In v tej omamljivosti dvigne se strah v njegovi duši v podobi zlé njegove žene. Njemu na čast bodi povedano, — bal se je zeló sedaj-le svoje Francike. Tisto neznosno reglanje, in „da capo“ — tisto polence čutil je že sedaj na hrbtu svojem. Strahoma spomni se neobritega obraza.

„Moram na vsak način k Vrbanu, da me obrije, drugače me ta vragulja babja „fardama“. — A revež ni pomislil ni, da je svetloba samo še v Ščetinčkovi krčmi, da so druge luči pogasile, — da so ljudje v počitku. In ko so bili frakeljni prazni, tedaj pravim, morali so ven pod milo nebó. In tako se je končala šala z Jarnejem tistega dne, in čakale so ga nove težave. Nadelani bili so vsi, ter so opotekaje merili vaško ulico — vsak proti svojemu domu.

Jedini Jarni postoji, premišljuje, kaj bo. Zona ga pretrese, še bolj pa pijača in konečno spusti se tudi on negotovih korakov. In res, človek bi mislil, da je Jarni vaško ulico v najem vzel. „Saprabavs, še kamenje“ huduje se Jarni tihoma, — „da bi te . . . mojdúhaj!“ In tam za kaka dva streljaja od Ščetinčkove krčme stala je in še stoji Škrlova hiša, — saj ste ga poznali Škrlo vem da, tisti kojemu se je sin izneveril ostavivši duhovsko in živeč sedaj tam nekje v Prusih; nu da, kaj sem hotel reči — prav tam tik vaške poti sezidal si je oče Škrlo, kakor veste, svinjak, nad njim širila in štrlela je stara murba, metajoč čudovite sence v mesečnej svetlobi. In tam v svojih sobah spal je oče Škrlo s svojci, — tu v svinjaku svinja, a sem po poti proti svinjaku rogovili Praskarjev stric.

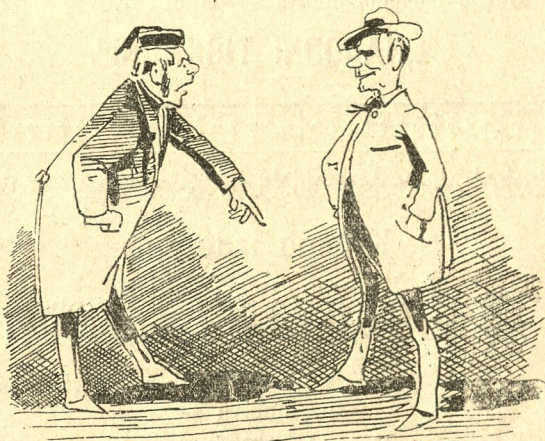
In bilo je, da se ravno pri svinjaku Praskarjeve nogé odpovejo svojemu službovanju, in z vso težo in silo svojega života, seveda z glavo naprej, telebne Jarni ob vrata svinjskega domovanja. — In odpro se vrata vsled silnega pritiska Jarnejeve lobanje, in čuteč blagodejno toploto zavleče še ostali del svoje mesenosti pod ostrešje. — Zgoraj nad svinjakom smijalo se je ponočno nebó posuto z nešetimi zvezdami, a zdolaj, — v hlevu namreč, godile so se v Jarnejevem telesu nezapopadljive bolesti in težave. Poznate li Etno? in da jo poznate, veste, kako bruha iz žrela ognjeno lavo, koja pali v zemeljskem osrčji v strah ondotnim prebivalcem. — Prepričan sem, da veste, kaj hočem. No, prav s tako močjo rukale so žgane snovi v Praskarjevem drobu, in podile so se mu, po glavi paleče misli: pijan, neobrit, baba hu . . . In od blagodejne toplote preveran in čuteč tovariša zraven sebe, ali prav za prav tovaršico, bil je popolno uverjen da je pri brivci Vrbanu. In tedaj, pravim obrne svojo mesenost in v znotrajnosti njegovi . . . nu, kaj bi, —

tam torej nastane grozna huka in buka. In slišali ste o bruhajoči lavi. Torej dovolj! Izjema bila bi le, da nedostatnosti Praskarjevega želodca neso bile prasici nikakor v strah, — ampak prav flegmatično pristopi odstranjujoč z neverjetno lahkoto posledico „nezmasnosti“ raz Praskarjev obraz. In kaj bi vam nadalje pravil? Jarni, dasi pijanček, trd pod oblastjo žene svoje, skrbel je vendar za dele svojega telesa. Čuteč torej lahko pohajanje svinjskega rilca po svojem obrazi, misli si, kakor za pribito, da je to britev Vrbanova. In tedaj odpre usta in reče: „Pa počasi „meštro“ Vrban, veš, da me ne vrežeš.“ In mi, kakor vestni poročevalci, vemo prav za gotovo, da je svinja prav točno in vestno zvršila ukaz Praskarjev, kajti prav nič ni bil za družega dne pri Ščetinčku poravsán, ampak nasprotno bil je prav gladek, kakor led. In ko je vstajala zora tistega dné, ter so skakljale po grmovji pojóče ptice ter se je vsaka živa stvar radostno gibala — tedaj pravim, ostavi tudi Jarni svoje ležišče, ter jo težkih in slabotnih kolén maha proti domu. Zgodovina molči, kako se je za istega jutra vršila obravnava med Jarnejem in Franico. Pač pa se smemo za gotovo zanesti na besede stare Ulantkovke, kupčevalke z jajci in kokoši, da je bila za tistega jutra z Jarnejem neki grozna melja. Pričetskoma neki grozen kreg in šunder, pred kojim nas sama sv. Trojica varuj, a konečno udarci, kakor bi bilo poleno, ihtenje in poslednjič tibota . . . In radi ji verujemo Ulantkovki in Jarneja le pomilujemo, da je prišel iz svinjaka v levnjak, z izjemo — da mu ni Habakuk prinesel južine, nego le žena pozdravila ga je s polenom. — In siljeni smo konečno trditi s Praskarjem: da taka žena kakor njegova pa živ vrag v hiši.

In takó porinil sem vam pred oči čednosti in maroge Praskarjevega strijca. Prepričam se, da, ako on slučajno o tem zvé, mi drage volje odpusti, da še vesel bi bil in čndil bi se, da je prišel v „branje“. Vem sicer o njem še marsikatero reč, koja bi ga gotovo odlikovala, postavimo, kakó je on „fantoval“, in kakó je za sedanje dobe ukrotil nagajiv „madron“ ali po njegovem „vetrove“, pa, ena je, — ne vem, ak o bi me drage volje poslušali, druga — časa mi ne preostaja. Torej z Bogom! —

Fran Aleksandrov.

Iz vsakdanjega življenja.

Hišni gospodar: Predno mi ne plačate, vas ne pustim iz stanovanja.

Najemnik: Saj pravim, midva ne prideva nikoli narazen.

Luniski Vojki.

Od Tebe, Vojka, pesni mi poslana
So neizrečeno res neslane.
Oprosti! Staro naj povem resnico:
„Pri miru strune rajši naj pusti,
Kdor le brenčeče glase nam budi“,
Ker mesto Pegaza on jaha le — telico!

Kaj svetu mar so vzdih Tvoji,
Nadležni saj že vsakomu so svoji!
Kak o nezvestem tožiš luni bleđi,
So fraze prepisane prav po ceni —
Tajiti pač ne moreš tega meni,
Ki vere nemam nič o Tvoji bēdi!

Mesto da pišeš balade slabe in romance,
Glej v kuhinji kako se kuha dobre žganjce;
Mesto da kuješ bombastičnodoneče triolete,
Poglej, če latvice so mleka že posnete;
Mej tem ko z raznih ôd si kuješ novo ôdo,
Šivala rajši bi in lépo si pomela sobo.

Prostoslav P.

Kratek posnetek iz Valvazorja.

Slavni naš kronist pripoveduje v IX. knjigi na 21. strani o sporu mej Ljubljanskim škofom Žigo in nekim jako oblastnim patrijarhovim generalnim vikarjem, ki je „panal“ *deželnega glavarja, škofa, prošta in ves stolni kapitel Ljubljanski* ter potem opaža:

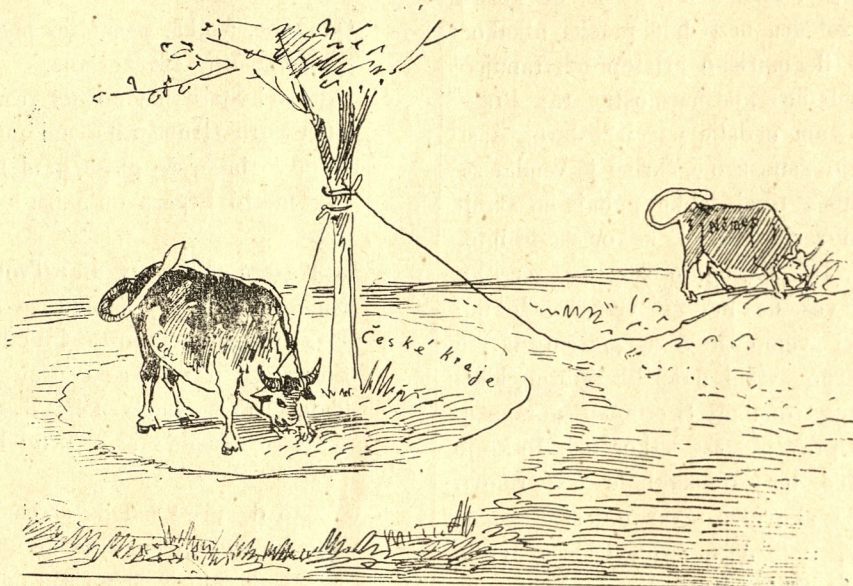
„Daraus dann unschwer hervor blickt, dass selbiger Patriarch ein eyfriger und hitziger Mann müsse gewesen seyn, der gewisslich, wann dieser Handel nicht zwischen Laybach und Aglar, sondern im Gartem Getsemane hette müssen ausgefochten werden, dem Hohenpriester-Knecht Malcho nicht nur eines, sondern beide Ohren besorglich abgehauen, ja gar dem Hohenpriester wol selbsten im Pallast (wann er nicht allzuscharfen Widerstand zu fürchten gehabt) eins versetzt hette. Geistliche müssen um zeitlicher Angelegenheit willen nicht so hurtig heraus blitzen, zumal wenn das Recht noch nicht allerdings klar und ausfündig, sondern etwas tunckel und strittig ist. Sie sollen Lichter der Langmut und keine Flammen dess Zorns seyn. Allein Gott findet noch heut bissweilen Thorheit in seinen Boten.“

Tako je Valvazor pisal pred dobrimi *dvesto leti*, a vender se njegove besede še danes čitajo tako, kakor da so mu nekateri Ljubljanski kapelani sedeli za „modél“.

Dobro jutro — po nemški.

Delavec slovenskega pokoljenja, kateri pa žalibog ne zna nemški, kar nekaterniki zmatrajo za velikansko pregreho, pozdravi spoštljivo ravnatelja pri kranjski obrtni družbi na Savi T, ki je tam nekje doma iz nemškega rajha rekoč „Dobro jutro“. Izobraženi Nemeč, kateri si sme nekaj domišljevat na svojo nemško vzgojo, pa mu na ta lep slovenski pozdrav odzdravi: Halt' s Maul. Komentarja ni treba.

Češko-nemška sprava.

v podobi, katera kaže, kakšno je takozvano „zaprto ozemje“.

Nekaj malega o dr. Šušteršiči.

Nedavno sedelo je več mladih gospodov v krčmi, mej njimi bil je tudi dr. Šušteršič. Govor sukal se je ob politiki in nekdo opazil je, zakaj ima mej klerikalci kapelan Kalan tako odlično ulogo.

A na to odvrnil je dr. Šušteršič, da to ni res, ter porogljivo vskliknil: „Kaj nam Kalan!?“

Vsled tega bilo je mnogo smeha in nekdo je šaljivo opazil: Predno je petelin jedenkrat zapel, je dr. Šušteršič Kalana dvakrat zatajil.

V šoli.

Učitelj: Imenujte mi živali, ki imajo roge!

Učenec: Krava, vol, koza.

Učitelj: Kdo še ve katero?

Poštarjev Dolfek: Postiljon!

Telegrami „Brusu“:

Celje: Tukajšnji pragerman profesor Michel Knüttel uložil prošnjo, da se bode v bodoče „Knüttel“ pisal.

Novomesto: Fekete došel semkaj. Prav nič se ni izpremenil, zato je „brusa“ zelo potreben.

Novomesto: Narodna popustljivost zelo napreduje. Te dni prišlo mi je v roke neko vabilo, v katerem se mej drugim čita, da bode: „Am Sonnabend (nach Pfingsten) 8 Uhr Abends Lustbarkeit mit Essen und Trinken um billiges Geld, am Sonntag ein Frühschoppen mit Leckerbissen so gar zierlich und appetitlich angerichtet sind, auch allerlei Kurzweil.“ Na tem vabilu čitam imena treh odličnih slovenskih juristov, ki so tudi kot rodoljubi na glasu. Četrto pa je ime nekega nemškutarskega sodca. In vidite jednemu Nemcu oziroma nemškutarju na ljubo, popustili so trije Slovenci svoje narodno stališče in dali svoja imena za nemško vabilo. Več o tem Vam pišem prihodnjič.

Babna gorica v barji pod Ljubljano: Ko se je zadnjič tukaj razkrila rimska cesta, hotel je gosp. Ritting po vsej sili trditi, da so to razvaline nemškega gradu. „Da muss eine deutsche Ritterburg gestanden sein!“ Na to trditev nastal je tako komeričen smeh, da so vse žabe v barji potihnile.

Zabavna naloga.

(Priobčil J. König.)

sil, moka, angelj, smereka,
govor, vrč, tičica, pohod, lipa,
črešnje, Gorenjsko, lopata, veter,
Kranjsko, kip, geslo, rožnik.

Iz teh 17 besed vzeti je iz vsake po dve črki. Te črke zaporedoma uvrščene dadó ime in poklic slavne in po vsem Slovenskem priljubljene osebe. Dotični črki sta v vsaki besedi vkupe, samo v zadnji besedi vzeti je tri črke.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnji številki.)

Slika Kinspielerjeva

v veliki obliki

krasno izdelana dobiva se po 50 kr. v

„NARODNI TISKARNI“.

Krasno izdelana

podoba Levstikova

v veliki obliki, v dveh barvah na karton tiskana, dobiva se v

„Narodni Tiskarni“

po 30 kr., po pošti po 35 kr.